

15. 3. 2007

ID: 46829

Poškozování cizích práv

Podávání lživých informací policii sice může za splnění dalších podmínek zakládat trestní postih pachatele takového jednání například pro trestné činy křivého obvinění podle § 174 tr. zák., křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175 tr. zák., ve speciálních případech pak rovněž trestných činů křivého tlumočení podle § 175a tr. zák., případně padělání a vystavování nepravdivých lékařských zpráv, posudků a nálezů podle § 175b tr. zák., avšak ze samotné sankcionovatelnosti tohoto jednání nelze mechanicky dovozovat právo Policie České republiky na to, aby jí byly poskytovány výhradně pravdivé informace, když právě prověřování pravdivosti poskytnutých informací patří mezi náplň její činnosti.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 1577/2006, ze dne 17.1.2007)

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dovolání obviněného F. B., proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 8. 2006, sp. zn. 12 To 257/2006, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Semilech pod sp. zn. 4 T 40/2005, a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 8. 2006, sp. zn. 12 To 257/2006, a rozsudek Okresního soudu v Semilech ze dne 10. 5. 2006, sp. zn. 4 T 40/2005. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Semilech přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Semilech ze dne 10. 5. 2006, sp. zn. 4 T 40/2005, byl obviněný F. B. uznán vinným trestným činem poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák., který spáchal tím, že dne 24. 3. 2004 na obvodním oddělení Policie České republiky v J. po řádném poučení uvedl do úředního záznamu o podaném vysvětlení o dohodě s uznáním dluhu ve výši 12.390,- Kč jeho osoby vůči společnosti S. m. O., spol. s r. o., že jeho podpis na této dohodě není jeho podpisem a že byl zfalšován, ač ze znaleckého posudku z oboru grafologie vypracovaného znalkyní A. G., jenž byl na obvodní oddělení Policie České republiky v J. doručen dne 21. 1. 2005, jednoznačně vyplynulo, že podpis na předmětné dohodě je vlastnoručním podpisem F. B., přičemž Policie České republiky musela po dobu deseti měsíců vyvíjet úsilí k objasnění tohoto nepravdivého oznámení. Za tento trestný čin byl obviněný podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody na dobu tři měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu patnácti měsíců.

Proti tomuto rozsudku Okresního soudu v Semilech ze dne 10. 5. 2006, sp. zn. 4 T 40/2005, podal obviněný F. B. odvolání proti všem výrokům. Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 31. 8. 2006, sp. zn. 12 To 257/2006, odvolání obviněného zamítl podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

Proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 8. 2006, sp. zn. 4 To 143/2006, podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dovolání opírající se o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný namítl, že jednání popsané ve výroku rozsudku soudu prvního stupně nenaplnuje veškeré zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák., ale nanejvýše přestupku křivého vysvětlení podle § 47a zák. č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Podle něj nebyl naplněn znak „vedení někoho v omyl“, protože orgán policie nemůže být oznamovatelem trestné činnosti uveden v omyl. Podotkl, že povinností policie je prověřovat podané oznámení, z čehož podle něj vyplývá, že skutečnosti uváděné oznamovatelem nemá považovat za pravdivé. Soudům také vytkl, že tento znak není ani výslovně uveden v popisu skutku. Z těchto důvodů podle obviněného není smyslem ustanovení § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák. chránit orgány veřejné moci, když k ochraně jejich práv jsou určena jiná ustanovení. Výklad ustanovení § 209 tr. ř. učiněný soudy je podle něj příliš extenzivní a tedy v trestním právu nepřijatelný, přičemž odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 6. 2006, sp. zn. 15 Tdo 574/2006.

Obviněný proto navrhl, aby „Nejvyšší soud České republiky zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 8. 2006, sp. zn. 12 To 257/2006, a zprostil obviněného obžaloby v plném rozsahu, případně, aby věc vrátil Krajskému soudu v Hradci Králové k dalšímu řízení“.

Nejvyšší státní zástupkyně v písemném vyjádření k dovolání uvedla, že obviněný své námitky uplatňoval již v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, přičemž soudy obou stupňů se s nimi podle jejího názoru dostatečně a správně vypořádaly, a proto na závěry obou soudů odkázala s tím, že se s nimi plně ztotožňuje. Nadto podotkla, že názor obviněného na nemožnost uvést policii v omyl nepravdivým trestním oznámením je neudržitelný. Uvedla, že orgány policie se musí při objasňování oznámení občanů o spáchání trestných činů zabývat oznámeními z úřední povinnosti. Připomněla, že v této věci obviněný vědomě nepravdivým trestním oznámením zavinil, že se policejní orgány musely zabývat objasňováním fiktivní trestné činnosti, k jejímuž spáchání objektivně nedošlo, na což zcela zbytečně vynakládaly práci svých příslušníků i hmotné prostředky, čímž došlo k bezdůvodnému ztížení jejich činnosti.

Nejvyšší státní zástupkyně jako nedůvodnou odmítla i výtku obviněného, že ve skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně není popsáno, že došlo k uvedení policejního orgánu v omyl. Uvedla, že znaky skutkové podstaty trestného činu nemusí být *expressis verbis* vyjádřeny v popisu skutku, ale musí v něm být zachyceny ty skutkové okolnosti, z nichž jsou znaky skutkové podstaty příslušného trestného činu nepochybně zřejmé. Podle jejího názoru z okolností uvedených v popisu skutku vyplývá, že policejní orgány činily další úkony ve věci v omylu, do něhož je obviněný uvedl svým nepravdivým trestním oznámením. Z těchto důvodů navrhla, aby dovolání obviněného bylo v nevěřejném zasedání odmítnuto jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z této zákonné formulace vyplývá, že dovolání, které se opírá o tento dovolací důvod, je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Nejvyšší soud je v řízení o dovolání povinen zásadně vycházet ze skutkového zjištění soudu prvního, resp. druhého stupně, učiněného v souladu s ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a v návaznosti na takto zjištěný skutkový stav zvažuje hmotně právní posouzení, přičemž skutkové zjištění soudu nemůže změnit.

Soud prvního stupně uvedl, že obviněný F. B. naplnil veškeré zákonné znaky trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák. svým jednáním, jehož podstata spočívala v tom, že po řádném poučení uvedl na obvodním oddělení Policie České republiky v J. do úředního záznamu o podaném vysvětlení nepravdivou informaci, přičemž Policie České republiky musela po dobu deseti měsíců vyvíjet úsilí k objasnění tohoto nepravdivého oznámení. Soudy obou stupňů tedy dospěly v této věci k závěru, že osobou, které měla být způsobena vážná újma na právech tím, že byla uvedena v omyl, je Policie České republiky.

Následně je ovšem nutno vyřešit otázku, zda Policii České republiky může být způsobena vážná újma na právech tím, že je uvedena v omyl. Zcela shodnou otázkou se již zabýval velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky v usnesení ze dne 28. 6. 2006, sp. zn. 15 Tdo 574/2006.

V odůvodnění rozhodnutí mimo jiné uvedl, že objektem ustanovení § 209 tr. zák. jsou jiná než majetková práva jednotlivce, ale i právnických osob, kolektivních orgánů, případně i práva státu. Primárním předpokladem porušení práva je ovšem jeho existence. Ta, s výjimkou práv přirozených, musí být založena nějakým právním aktem, ať již v podobě právní normy (zákon, úmluva) či v podobě individuálního právního aktu (např. soudního rozhodnutí, smlouvy atp.). Podle Nejvyššího soudu však právo na to, aby nikdo svým jednáním (v tomto případě podáním nepravdivého vysvětlení) nebránil Policii České republiky v plnění jejich povinností, resp. právo na to, aby osoby podávající trestní oznámení uváděly pravdu, nemá oporu v žádném právním předpise ani jinde.

Zákon č. [283/1991](#) Sb., o Policii České republiky, ve znění předpisů pozdějších, stanoví v § 2 zákona její úkoly, mezi nimi také odhalování trestných činů a zjišťování jejich pachatele (§ 2 odst. 1 písm. d) cit. zák.). Pro plnění těchto úkolů stanoví zákon policistům v § 6 až § 11 cit. zák. povinnosti, jakož i oprávnění (§ 12 až § 25). Mezi těmito oprávněními je uvedeno například oprávnění požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku a jeho pachatele (§ 12 odst. 1). Tomu obdobně odpovídá povinnost policejního orgánu podle § 158 odst. 2 tr. ř. přijímat oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, včetně povinnosti poučit oznamovatele o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje. Podle § 158 odst. 3 tr. ř. je policejní orgán za účelem objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, nadán celou řadou oprávnění, mimo jiné i oprávněním vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob (§ 158 odst. 3 písm. a) tr. ř.). Z těchto citovaných předpisů však nelze dovozovat právo Policie České republiky

na pravdivé informace.

Podávání lživých informací policii sice může za splnění dalších podmínek zakládat trestní postih pachatele takového jednání například pro trestné činy křivého obvinění podle § 174 tr. zák., křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175 tr. zák., ve speciálních případech pak rovněž trestných činů křivého tlumočení podle § 175a tr. zák., případně padělání a vystavování nepravdivých lékařských zpráv, posudků a nálezů podle § 175b tr. zák., avšak ze samotné sankcionovatelnosti tohoto jednání nelze mechanicky dovozovat právo Policie České republiky na to, aby jí byly poskytovány výhradně pravdivé informace, když právě prověřování pravdivosti poskytnutých informací patří mezi náplň její činnosti.

To přitom neznamená, že jednání spočívající v podání nepravdivého trestního oznámení, které nenaplnuje znaky žádného ze shora uvedených trestných činů, nebude mít pro toho, kdo se jej dopustil, žádné následky. Jde o jednání, které může být postiženo jako přešůpek podle § 47a odst. 1 zák. č. 200/1990 Sb., o přešůpcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákón o přešůpcích“) pokutou až do výše 50 000 Kč. Toto ustanovení bylo do zákóna o přešůpcích doplněno novelou účinnou od 1. 1. 2002, navazující na tehdejší rozsáhlou novelu trestního řádu, upravující nově i institut tzv. vysvětlení. Z toho lze dovozovat, že zákonodárce považoval samotné nepravdivé vysvětlení, které nenaplnuje znaky shora uvedených trestných činů podle § 174, § 175, § 175a a § 175b tr. zák., za méně typově nebezpečné.

Nelze dále pomíjet ani skutečnost, že má-li nepravdivé trestní oznámení za následek způsobení materiální škody, kterou lze vyčíslit, bude možno domáhat se její úhrady na odpovědné osobě prostřednictvím občanskoprávní žaloby. Aplikace prostředků trestního práva na uvedené případy by podle názoru Nejvyššího soudu neodpovídala subsidiární a fragmentární povaze trestního práva.

Nejvyšší soud připomíná, že rozhodnutím velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky je vázán každý senát trestního kolegia Nejvyššího soudu, a proto senát 7 Tdo tento právní názor obsažený v citovaném rozhodnutí na nyní posuzovaný případ bezezbytku aplikoval.

Vzhledem k tomuto právnímu názoru je zřejmé, že skutek, kterým byl obviněný uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Semilech ze dne 10. 5. 2006, sp. zn. 4 T 40/2005, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 8. 2006, sp. zn. 12 To 257/2006, nevykazuje znaky trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák. Nejvyšší soud v této souvislosti upozorňuje, že jednání obviněného F. B. by eventuálně mohlo vykazovat znaky shora již zmíněného přešůpku křivého vysvětlení podle § 47a zákóna o přešůpcích.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. uplatněný obviněným je z výše vyložených důvodů naplněn, neboť napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném hmotně právním posouzení skutku.

Nejvyšší soud proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 8. 2006, sp. zn. 12 To 257/2006, a rozsudek Okresního soudu v Semilech ze dne 10. 5. 2006, sp. zn. 4 T 40/2005. Současně podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Protože po zrušení rozhodnutí soudů obou stupňů je nutno učinit ve věci nové rozhodnutí, přikázal podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Semilech, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Protože jednání obviněného nelze posoudit jako trestný čin poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) tr. zák., zvaží Okresní soud, zda nejsou naplněny znaky skutkové podstaty jiného trestného činu, eventuálně zvaží, zda nepříchází v úvahu postup podle § 222 odst. 2 tr. ř.

Okresní soud je při novém projednání a rozhodnutí věci vázán právním názorem, který v tomto rozhodnutí vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.). Protože napadené rozhodnutí i rozhodnutí mu předcházející byla zrušena jen v důsledku dovolání podaného ve prospěch obviněného, nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch (§ 265s odst. 2 tr. ř.).

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)